

CATALOGUL MANUSCRISELOR
DIN
BIBLIOTECA PATRIARHIEI ROMÂNE¹

145

Minei la Praznicile Împărătești și la Sfinții cei mari de peste tot anul

Sec. XVII; hirtie; 213 foi²; 30×19; 29 rânduri pe pagină; scrierea, cu cerneală neagră, imită tiparul; titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale, cu cerneală roșie; flori finale din cerneală roșie și neagră, la sfârșitul slujbelor praznicelor sau la sfârșitul lunilor; pe marginea foilor diferite trimeri și indicații tipiconale scrise cu cerneală roșie sau cu cerneală roșie și neagră; un singur condei; corecturi de la prima mână; legătură veche deteriorată; scoarțe de carton îmbrăcate în piele; cumpărat în anul 1962 de la Anticariatul de Stat.

I [Luna lui Septembrie].

1. f. 1³—12. Intăe zi⁴.
2. f. 12 [Notițe de sinaxar⁵ pentru zilele 2—7 septembrie].
3. f. 12—24v. 8. Nașterea Priaci[n]stiteii Marii.
4. f. 24v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 9—13 septembrie].
5. f. 24v—38v. Innîltarea ci[n]stitei Cruci în septeverie în 14 zil[e].
6. f. 38v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 15—25 septembrie].
7. f. 38v.—39. 26. Mutarea sf[i]ntului Ioan B[o]goslov.
8. f. 39. [Notițe de sinaxar pentru zilele 27—30 septembrie].

1. Continuare din numărul 1—2 anul XVII (1965).

2. Manuscrisul este fără început, fără sfârșit și cu lipsuri în interior. La început îi lipsesc, potrivit paginajului original, 3 foi; la sfârșit, sfârșitul slujbei praznicului împărătesc al Schimbării la Față a Domnului, slujba Adormirii Maicii Domnului și probabil slujba Tăierii cinstului cap al sfântului Ioan Botezătorul; în interior lipsește o foale, între foile 204 și 205, foaia 207 după paginajul original.

3. Din foaia întâi nu ne-a rămas decît o treime din partea de jos a foi.

4. Am dat colontitul, pentru că prin pierderea primei foi s-a pierdut și titlul. Poate că titlul ar fi sunat așa: «*Inceputul anului nou și pomenirea sfîntului Simeon Stilpnicul*».

5. Prin notițe de sinaxar înțeleg indicarea zilei și a sfîntului ce se pomeneste în aceea zi. Copistul nostru dă numai numele primului sfînt din catalogul sfîntilor din sinaxarul zilei. De pildă pentru ziua 2 septembrie: 2, sf[i]ntul mucenic Mamant.

II. f. 39v. Luna lui octovrie are 31 de zile. In zi 11 cias, noapte 13.

1. f. 39v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 1—13 octombrie].

2. f. 39v—50v. Pomenirea maicei noastre Paras[che]veii.

3. f. 50v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 15—25 octombrie].

4. f. 50v—65. 26. Sf[i]ntul marele m[u]cinic Dimitrie și pomenire cutremur, în m[e]s[ea]ța octovrie 26 de zil[e].

5. f. 65. [Notițe de sinaxar pentru zilele 27—31 octombrie].

III. f. 65. Luna lui noemvrie.

1. f. 65. [Notițe de sinaxar pentru zilele 1—7 noembrie].

2. f. 65—76v. 8. Siborul sf[i]nților îngeri arhanghel[i] Mihail și Cavriil.

3. f. 76v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 9—20 noembrie].

4. f. 76v—86v. 21. Văvedenie. Innrarea Mariei în b[e]serecă, în m[e]s[ea]ța noemvrie 21 de zile.

5. f. 86v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 22—30 noembrie].

IV. f. 86v. M[e]s[ea]ța dechevre.

1. f. 86v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 1—5 decembrie].

2. f. 87—99. [6]. Sf[i]ntul părint[e]le Niculae.

3. f. 99v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 7—24 decembrie].

4. f. 99v—116. 25. [Nașterea Domnului].

5. f. 116. [Notițe de sinaxar pentru zilele 26—30 decembrie⁶].

V. f. 116. Luna lui ghenvar.

1. f. 116—126v. Intăe zi. Obrezanie Domnului nostru a lu[i] I[isu]s H[risto]s și pomenirea părintelui nostru Vasilie.

2. f. 126v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 2—5 ianuarie].

3. f. 126v—155. 6. Zua Botezului Domnului nostru a lu[i] I[isu]s H[risto]s.

4. f. 155—155v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 7—31 ianuarie].

VI. f. 155v. Luna lui fevuraria are 28 de zile, iară cându-i visect are 29. In zi 11 cias[u]ri, noapte 13.

1. f. 156. [Notițe de sinaxar pentru ziua de 1 februarie].

2. f. 156—164. 2. Stretenia Domnului nostru a lui I[isu]s H[risto]s.

3. f. 164—164v. [Notițe de sinaxar pentru zilele 3—29 februarie].

VII. f. 164v. M[e]s[ea]ța martia are 31 de zile. În zi 12 cias[uri], în noapte are 12 cias[u]ri.

1. f. 164v—165. [Notițe de sinaxar pentru zilele 1—8 martie].

2. f. 165—172. 9 zile m[e]s[ea]ț[a] la 40 m[u]cin[li]ci.

3. f. 172—179v. M[e]s[ea]ț[a] m[a]r[ti]e 25⁷.

6. Ziua de 31 decembrie lipsește.

7. Pentru pricina arătată la notele 20 și 26 de la manuscrisele 142 și 143 (nr. 1—2 din această revistă), dau mai jos textul condacului «Apărătoarei Doamnei» din acest manuscris: *D/oa/mnei cei apărătoare cu biruire, că diacă ni-am izbăvît din nevoi robi Tăi, N/ă/scătoare de D[u]mn[e]z[e]su, scriem Ție ceale de bună mulțămîtă, carea ai țineare nebiruită, slobozeaste-ne din toate răo[ți]țile ca să-Ț[i] strigăm : Bucură-Te, nevastă neneves[ti]tă.*

VIII. f. 179v. Luna lui aprili.

1. f. 179v—187. 23 [La sfântul Ghiorghe].

IX. f. 187. Luna lui iunie.

1. f. 187—196v. 24. Nașterea sf[i]ntului Ioan Botezătorul.

2. f. 196v—204v. M[e]s[ea]ț[a] iunie 29 de zile sf[i]nții Petru și Pavel.

X. f. 204v. Luna lui avgust.

1. f. 204v—214v. 6. Sf[i]nță Preobrabrajenie a Domnului nostru a lui I[isu]s H[risto]s⁸.

Însemnări posterioare :

f. 62v—63. Însemnare din 1819.

f. 166v. Însemnare din 1822.

146

Slujba Sfântului Stelian

Sec. XVIII—XIX; hîrtie; 15 foi + cîte o foaie de hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 23×17; 22 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; un frontispiciu floral (f. 2) din cerneală roșie, verde și neagră; titlul manuscrisului, scris pe o pagină întreagă, încadrat într-un chenar floral simplu, din cerneală roșie și neagră; un singur condei; corecturi de la prima mîină; legătură nouă din pînză și hîrtie; cumpărat de la Anticariatul de Stat în 1961.

f. 1. Slujba cuviosului și purtătorului de D[u]mnezeu părintelui nostru Stilianu, acum întiiu tipărită în zilele prea înălțatului nostru D[o]mn Io Nicolae Petru Mavroghene Voievod. Și s-au tălmăcit de pre limba elinească pe limba ruminească de Prea Sf[i]nția Sa Părintele Chir Filaret Episcopul Rîmnicului. Dată la stambă în tipografia Prea Sf[i]nții Sale în anul de la nașterea lui H[risto]s 1786 Noem[vrie] 22. S-au tipărit de Climent Ierom[onahul] Tipograful Rîmniceanul⁹.

f. 1v. Albă.

f. 2—5. Luna lui Noemvrie în 26 de zile cuviosul părintele nostru Stiliano al Paflagoniei. Seara.

f. 5.—14v. La utrenie.

f. 15—16. Intru aciastă lună, în 26 de zile, pomenirea cuviosului părintelui nostru Stilianu al Paflagoniei = Sinaxarul sfîntului, *Mineiul*

8. Sfîrșitul lipsește.

9. Manuscrisul este copia unei tipărituri rîmnicene, din care nu se cunoaște nici un exemplar. *Bibliografia românească veche* de Ioan Bianu și Dan Simonescu, vol. IV, București, 1944, p. 266, o semnalează după manuscrisul Academiei Republicii Populare Române, fondul Gaster, nr. 40, f. 20—35. Manuscrisul din Biblioteca Patriarhiei Române ar fi a doua mărturie despre existența tipăriturii rîmnicene. Trebuie menționat că manuscrisul nostru dă ca an al tipăririi anul 1786, pe cînd manuscrisul de la Academia Republicii Populare Române anul 1787.

lunei Noembrie, ediția III-a, București, 1927, p. 415 (în ziua de 26 noembrie).

Insemnări posterioare :

f. 1, cu litere latine : *Hogea Ion*.

Pe foaia 15v, o ștampilă ovală, cu următoarea legendă : «*Graiul Românesc*» *Marcu Polack Anticuar, București*.

147

Miscelaneu

Sec. XVIII (1776); hîrtie; 331 foi¹⁰ + cîte o foaie de hîrtie de *Vorsatz* la început și la sfîrșit; 20,5×15; între 18 și 24 rînduri pe pagină; scriere cursivă; corpul întii și al doilea scrise în întregime cu cerneală neagră; corpul al treilea cu cerneală neagră, iar titlurile și inițialele cu cerneală roșie; corpul al patrulea, cu cerneală neagră; titlurile și colontitlurile cu cerneală roșie; frontispiciile și inițialele cu cerneală verde, roșie și neagră; mai multe condeie; corecturi de la prima mînă; legătură nouă, cu piele la cotor și colțuri; cumpărat în 1961 de la Anticariatul de Stat.

f. 1—2v. Albe.

I. f. 3—57. A celui întru sfinți părintelui nostru *Antonie celui Mare*, învățători pentru năravul oamenilor și pentru buna viețuire, întru capete 170 = *Φιλοκαλία τῶν ἱερωῶν νηπιτικῶν*, Veneția, 1782, p. 11—30.

f. 57. Sfirșit și lui D[u]mnezeu slavă. S-au tălmăcit din limba ellinească de ieromonah Macarie.

f. 57v—60v. Albe.

II. f. 61—104v. A prea cuviosului părintei nostru *Ioann episcopul Carpațiilor*, Cătră călugării cei din India carii îi scrisease lui. Mîngîitoare capete 100 = MG, vol. 85, col. 1837—1856.

III. f. 105—113. Al acestuiași fericitului *Ioann al Carpațiului*, Cuvînt postnicesc și foarte mîngîitoriu, cătră călugării cei din India, carii l-au îndemnat (a scie) = MG, vol. 85, col. 1857—1860.

f. 113. S-au tălmăcit din limba ellinească de ieromonah Irinarh.

f. 113v—114v. Albe.

IV. 1. f. 115—151v. A smeritului *Nichitei Stîtat* monahul și preotul prea sf[i]nțitului lăcaș al Studîților¹¹. Suta dintii a capetelor celor lucrătoare = MG, vol. 120, col. 852—900.

2. f. 152—199. A *acestuiasi*, A doa sută a fireștilor capete, pentru curățirea minții = MG, vol. 120, col. 900—952.

10. Au fost legate la un loc 4 corpuri : corpul întii, f. 1—60; corpul al doilea, f. 61—114; corpul al treilea, f. 115—260; iar corpul al patrulea, f. 261—331. Corpul al doilea, al treilea și al patrulea au paginație originală; corpul al treilea are și signatura colilor.

11. O mînă posterioară, după cuvîntul Studîților, a pus o cruce, iar pe marginea de jos a foi a scris cu creion negru și cu litere chirilice de tipar : *Ucenic Sf. Simeon Noul Bogoslov*.

3. f. 199—251. *A acestuiași*, A treia sută a capetelor celor pentru dragoste și pentru săvîrșirea vieții = MG, vol. 120, col. 953—1009.

4. f. 251v—253. *A acestuiași*, Capete altele = Orientalia Christiana, 12 (1928), XXXIV—XXXV.

5. f. 253v—258v. *A acestuiași Nichita Monahul și preotul Studitului*, Pentru aceea iadecă carele iaste raiul cel gînditoriu și care sînt sadurile ceale într-însul și rodurile ceale d[u]mnezești ale acestora. Prea înțeleaptă și înaltă alligoriească vedea.

Inc. Lemnul cunoștinții, Duhul Sfint iaste, carele lăcuiaște întru omul cel credincios¹².

Sf. Și să se păgubească D[u]mnezeu de lăcuința cea întru noi.

V. f. 259—260. A sf[i]ntului Ioann Gură de Aur, Cuvînt fiește căruia om folositoriu de suflet.

Inc. Omule, toate le-ai luat de la D[u]mnezeu, înțeleagerea și priceaperea și mintea și toate sînt plecate ție supt picioare.

Sf. Că așa nimic nu te vei folosi întru acel cias, ci mai nainte, fraților să ne pocăim... Amin.

f. 260v. Albă.

VI. f. 261. Ale lui *Isihie Preotul*, Cătră Teodul, Cuvinte folositoare de suflet pentru trezvirie și fapta bună, prin capete, începătură a luminării sufletului, adevărate învățături¹³, care să grăesc înprotivă cuvîntătoare și rugătoare.

1. f. 261—292v. [Suta întia] = MG, vol. 93, col. 1480—1512.

2. f. 293—327v. *A acestuiaș*, a doaoa sută = MG, vol. 93, col. 1512—1544.

3. f. 327v—329. [*A acestuiaș*], Cuvîntare de pre urmă prin capete. [5 capete].

Inc. 1. Deci întru cuvintele ceale dinapoi întru ceale din suta dintiiu și în a doaoa.

Sf. De toată firea cea cuvîntătoare a îngerilor și a oamenilor și de toată zidirea pre carea o au zidit Treimea cea negrăită... Amin.

VII. f. 329v—331v. [Textul grec a 7 întrebări și răspunsuri ale sfinților *Varsanufie și Ioan*].

Însemnări de la prima mîină :

În frontispiciul de la f. 261: 1776.

Însemnări posterioare :

Pe f. 331v, o ștampilă ovală, cu următoarea legendă, cu litere latine: «*Graiul Românesc*» Marcu Polack, *Anticuar*, București.

12. Cf. P. Chrysostomus Baur O. S. B., *Initia patrum graecorum*, Città del Vaticano, 1955, vol. II, p. 564, în colecția *Sources chrétiennes*, nr. 8 (1943), s-a publicat o lucrare a lui Nichita Stîtatul: *Paradisus spiritualis*. N-ai putea spune dacă este lucrarea din manuscrisul nostru, deoarece începutul este puțin deosebit; în loc de: «*lemnul cunoștinței Duhul Sfint este*» cum este în manuscrisul nostru, avem: «*lemnul vieții Duhul Sfint este*».

13. Pe margine : *sfātuiri*.

148

Sfântul Teodor al Edesei, Sfântul Efrem Sirul

Sec. XVIII; hîrtie; 75 foi + cîte o foaie de hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 19×13,5; 16 rînduri pe pagină; scriere cursivă, cu cerneală neagră; titlurile, colontîtlurile și inițialele cu cerneală roșie; cîteva inițiale ornamentate, cu cerneală roșie și neagră; un frontispiciu floral din cerneală neagră (f. 2); un singur condei; corecturi de la prima mînă; legătură nouă, cu piele la cotor și colțuri; cumpărat în anul 1961 de la Anticariatul de Stat.

f. 1. Albă, cu un otpust : *Pentru rugăciunile.*

f. 1v. Albă.

I. f. 2—60. Cartea sf[i]ntului *Teodor ce au fost episcop Edesului*, Capete a faptelor celor bune = Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν, Veneția, 1782, p. 265—273.

f. 60v. Albă.

II. f. 61—75. Dintru ale prea cuviosului părintelui nostru *Efrem Sirul*, Sfătuirii. Sfătuirea 21 = Λόγοι καὶ παραινέσεις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Veneția, 1721, p. 134—139.

f. 75v. Albă.

Însemnări posterioare :

f. 75v, o ștampilă ovală, cu următoarea legendă, cu litere latine : «*Graiul Românesc*». *Marcu Polack, Anticuar. București.*

149

Miscelaneu

Sec. XIX (1827); hîrtie; 23 foi + cîte o foaie de hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 20 × 12; 20—21 rînduri pe pagină; scriere cursivă, cu cerneală neagră; titlurile și inițialele cu cerneală roșie; un singur condei; legătură nouă din carton; cumpărat în anul 1961 de la Anticariatul de Stat.

f. 1. Însemnări.

I. f. 1v—6v. Aciastă mică cărticică să numește Alăută duhovniciasă și trîmbiță cerească, care trîmbițînd în urechile credincioșilor aprinde și învăpăiază inimile lor spre dragostea lui D[u]mnezeu și-i face pre ei a fi sîrguitori și a împlini și cu lucrul cele ce sînt scrise întru dînsa și prin lucrarea acestora li se face lor suire la împărăția cerului.

Inc. Și cei ce au dragoste către D[u]mnezeu și Îl iubesc pre El din toată inima lor.

Sf. Că au cunoscut că toate sînt vremelnice și amăgitoare și înpiedcătoare de mîntuirea sufletului.

II. f. 6v—22. Cuvinte adunate din Sfînta Scriptură.

Inc. Pentru rugăciunea lui I[isus] și pentru cei ce voim a începe la aciastă sfîntă rugăciune.

Sf. Și să înțaleagă fieștecine că acesta este semnul înșălăciunii cînd mintea este nelucrătoare. Amin.

f. 22. Sfirșit și lui D[u]mnezeu laudă.

f. 22v—23v. Însemnări.

Însemnări de la prima mină :

f. 22. 1827, noemv[rie] 10.

Însemnări posterioare :

f. 1. Cu litere latine și cu creion negru : 86. H. *Manuscris*. 1855.

f. 1. *Aciastă mică cărticică este a părintelui Teona și să numește Alăută duhovnicească și trimbiță cerească*. 1855.

f. 22v. O șampilă ovală, cu următoarea legendă, cu litere latine : «*Graul Românesc*». Marcu Polack. *Anticuar*. București.

f. 23. Cu creion negru : *Itimie Arhim[andrit] Starețu M. Căldărușani*.

f. 23v. *Au răposat nepotul Dumitru Podar, 1829, mai 12. Altă mină, aceeași de la foaia 23, cu creion negru : Părintele sarețu Itimie au murit la anu 1863 Martie 3—4 nopte la M. Țigănești*.

Pr. D. FECIORU

CATALOGUL MANUSCRISELOR
DIN
BIBLIOTECA PATRIARHIEI ROMÂNE¹

150

Sfințirea Bisericii

Sec. XIX (1813); hîrtie; 112² foi + cite o foaie de hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 21×15; cite 16 rînduri pe pagină; scrierea, cu cerneală neagră, imită tiparul; titlurile, colontitlurile, inițialele, indicațiile tipiconale, cu cerneală roșie; titlul cărții, poarta (f. 4), încadrat într-un chenar floral, din cerneală roșie și neagră; frontispicii florale din două culori: roșu și negru; textul manuscrisului încadrat în chenar liniar: cite două linii în partea de sus și în exteriorul foii, cite o linie în partea de jos și în interiorul foii; un singur condei: *Shimonahul Chiril de la mănăstirea Secul*; corecturi de la prima mînă; legătură veche în piele; a aparținut obștei paisiene, apoi, mai tîrziu, mitropolitului Calinic Miclescu. A fost cumpărat în 1961 de la Anticariatul de Stat.

f. 1. Însemnări.

f. 1v—3v. Albe,

f. 4. Tîrnosaniia ce s-au scos de pre elenie în limba românească, cu toată osîrđia și cheltuiala a preaosfințitului Chirio Chir Iacov mitropolit a toată Moldaviia. În zilele prea luminatului și prea înălțatului D[o]mnului nostru Io Constantin Mihail Racovițe Voevod, de Duca Sotirioviciu, tipograf de la Tasos, întru a sa tipografie, la veleat 7260³, iară acum s-au prescris în mănăstirea Secului, în zilele sf[i]nției sale Chir Silvestru Arhimandritului și Ștarețului a sf[i]ntelor Mănăstiri Neamțului și Secului,

1. Continuare din numărul 3—4, anul XVII (1965).

2. Manuscrisul are și paginație originală: pagina 1—208.

3. Vezi: ION BIANU și NERVA HODOȘ, *Bibliografia românească veche*, tomul II, București, 1910, p. 121.

veleat 7321, S-au scris aciaastă cârticică, ce să numește Tîrnosirea Bisearicii, de păcătosul Chiril shimonahul în Secul.

1. f. 4v—7. Învățătură pentru tîrnosirea bisearicii, care cuprinde întru sine toată rînduiala înnoirii sau sf[i]nțirii bisearicii.

2. f. 7v—10v. Și așa fiind gătite toate precum trebuiaște, merge arhieredul decuseară, avînd sf[i]nte moaște cu sineși.

3. f. 11. Începutul vecerniei ceii mici.

4. f. 11v—16v. Începutul vecernii ceii mari,

5. f. 16v—18v. La litie.

6. f. 18v—30. La utrine.

7. f. 30v—76v. [Tîrnosaniia sfințirei bisearicii].

8. f. 77—99. Arătare pentru bisearici, cînd să cuvine a le sf[i]nți sau a nu le sf[i]nți⁴.

9. f. 99v—107. Arătare pentru că să cuvine a fi sf[i]nțire bisearicii cu desăvîrșită tîrnosire, după predaniile Bisearicii și hotărîrile sfinților.

f. 107v—112v. Albe,

Însemnări posterioare :

f. 1. *Aciasta cârticică ce să numește tîrnosaniia, sfinț[irea] bisăricii, îmi iaste dăruită de sf[i]nț[ie]a sa pār[întele] Ghedeon monah spre a sf[i]nț[ie]i sale pomenire, fiindu-i și sf[i]nț[ie]i sale dăruită din cărțile săvîrșitului din viață arhieredul Meletie Stavropoleos Burdujanul spre a lor pomenire. Varlaam arhîmandrit 1852, april 28.*

Pe aceeași foaie, mai jos, o însemnare a lui Calinic Miclescu: *Această cârticică o păstrezu de suvenir dela Sf[înția] sa Arhîmandritul Varlaam Strătulat 1856, Ghenar 1.; † Calinic Episcop Haghiupoleos.*

Între aceste două însemnări o șampilă: † *Calinic* (cu litere latine). Aceeași șampilă pe pag. 5.

f. 4. O șampilă: † *Kalinic Miclescu* (cu literere latine).

Pe marginea de jos a foilor 4, 5, 6, 7, 8, 9: *Aciastă cârticică cu slujba tîrnosirii este a Paîseștii obștîmi și cine o va înștrăina cu ori ce chip să fie neertat până o va întoarce înapoi*⁵.

f. 10v. *Varlaam Arhîmandrit.*

151

Arhieraticon

Sec. XIX (1833); hîrtie; 105 foi⁶ + 1 foaie hîrtie de Vorsatz la început; 19×14; 16 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu roșu; un singur copist: *Rafail monah de la Mănăstirea Căldărușani*; corecturi de la prima mină; legătură veche în piele; a aparținut Bibliotecii Seminarului Nifon Mitropolitul.

4. În colontitlu: *Tipicul tîrnosaniiei*.

5. Peste însemnarea aceasta, de la cuvintele: «*cu slujba*» pînă la sfîrșit, o mină posterioară a lipit hîrtie albă, cu intenția de a acoperi scrisul. Dar hîrtia fiind subțire, se poate ceti textul în zare.

6. Manuscrisul nu are paginație originală, în schimb primele 23 de coale sînt cu signatură; coala din patru foi.

I. [Sfîntirea Bisericii].

1. f. 1—8. Tocmirea de sf[i]nțirea bisericii, a sf[i]nțirii cei mici.
2. f. 8v—10v. Învățatură pentru orînduiala slujbii tîrnosaniei ceii mari.
3. f. 11—16. Începerea vecerniei a tîrnosaniei.
4. f. 16—24. La utrăne.
5. f. 24v—54v. [Slujba tîrnosirii ceii mari].
- f. 54v. Sfîrșit și lui D[u]mnezeu laudă.
6. f. 55—56v. Învățatură pentru toate cele ce trebuiesc la tîrnosania bisericii.
- f. 56—56v. Albe.

II. [Alte slujbe din arhieraticon].

1. f. 57—59. Rânduiala hirotesiei citețului și a ipodiaconului.
 2. f. 59v—63. Rânduiala hirotoniei diaconului.
 3. f. 63—66v. Rânduiala hirotoniei preotului.
 4. f. 67—69v. Tipic de primirea domnului.
 - f. 70—70v. Albe.
 5. f. 71—79v. Rânduiala hirotoniei episcopului.
 6. f. 80—83v. Rânduiala care să face la punerea arhimandritului.
 7. f. 83v—84v. Rânduiala ce să face la punerea arhidiaconului.
 8. f. 85—86v. Rânduiala ce să face la punerea marelui iconom adecă dchiu.
 9. f. 86—88v. Rânduiala ce să face la punerea eclisiarhului și a che-larului și a dchiului.
 10. f. 88v—90v. Rânduiala ce să face la punerea protopopului.
 - f. 91. Albă.
- III. f. 91v—101. [Cuvînt despre preoție].

Inc. Nimic nu iaste pre pămînt asemenea lui făcut. Iov, Cap. 41, stih 23.
O, mare și cinstită dregătorie! O înaltă și sf[i]nțită slujbă iaste a preoției.

Sf. Așa și după moarte, unde iaste H[risto]s acolo va fi și el în vecii vecilor.

f. 101v—105. Albe,

Însemnări de la prima mîină:

f. 8. *Aciastă cârticică este a mea Rafail monahu[l], scrisă de însumi în sf[i]nța monastire Căl[dă]rușani la anul 1833 Aig[ust].* Apoi o mîină posterioară continuă: *De la care mi-au rămas... Meletie Ieromonah, apoi cu creion negru: 1862 mar[tie] 28.*

Însemnări posterioare:

Pe foaia de Vorsatz de la început, cu litere latine și cerneală violetă: *părintele Meletie Duhovnicu 1896.*

f. 1. Nr. 222. *S[eminarul] Nifon.*

152

Sfințirea Bisericii

Sec. XIX; hîrtie; 30 foi + cite o foaie hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 23×19; cite 20 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu roșu; un frontispiciu floral și cu insigne arhieresti, artistic lucrat, din cerneală neagră (f. 3); textul încadrat într-un chenar liniar dintr-o singură linie; legătură din carton și hîrtie. A fost cumpărat în 1961 de la moștenitorii preotului Dr. Gh. Ciuhandu.

- f. 1—2v. Albe.
- f. 3. Rînduiala sf[i]nțirii bisearicii.
 - 1. f. 3—6. La vecernia mare.
 - 2. f. 6—7v. La litie.
 - 3. f. 7v—14v. La utrenie.
 - 4. f. 14v—26. [Rînduiala sfințirii bisearicii].
- f. 26v—30v. Albe.

153

Acatistier

Sec. XIX (1831); hîrtie; 50 foi + cite o foaie de hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 23×16,5; 24 rînduri (f. 2—45) și 20 rînduri (f. 46—50) pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; unele inițiale cu flori, din negru și roșu, crescute din ele și întinse uneori pe întreaga pagină; un frontispiciu floral din cerneală roșie și neagră (f. 2); două icoane din o singură culoare, neagră: icoana Adormirii Maicii Domnului (f. 1v) și icoana sfîntului Nicolae (f. 28v); două condeie⁷; legătură veche cu piele la cotor și colțuri.

- f. 1v. Icoana Adormirii Maicii Domnului.
- I. f. 2. Acatistul Adormirii Prea Sfintei Născătoarei de D[u]mnezeu.
 - 1. f. 2—4. La D[oa]mne strigat-am.
 - 2. f. 4—5. La utrene.
 - 3. f. 5—10. Canon.
 - 4. f. 10—11v. La hvalite.
 - 5. f. 12—14v. Rugăciune către Prea Sfînta Născătoarea de D[u]mnezeu și Pururea Fecioara Maria = *Ceaslov*, București, 1945, p. 276—279.
 - 6. f. 15—27. Deci condacile și icoasele.
- II. f. 27v. Arătate pentru seamnele ce s-au pus la sinaxariul acesta = *Ceaslov*, București, 1945, p. 396.
- f. 28. Albă.
- f. 28v. Icoana sfîntului Nicolae.

7. Primul condei scrie foile 1—45, al doilea foile 46—50.

III. f. 29. Acatistul celui dintru sf[i]nți părintelui nostru Nicolae Arhiepiscopul Mirelor de la Lichiia.

1. f. 29—31v. [La Doamne strigat-am].

2. f. 31v—35. Canon.

3. f. 35—36. La hvalite.

4. f. 36—36v. Rugăciune către sfântul ierarh Nicolae = *Ceaslov*, București, 1945, p. 307—308.

5. f. 37—43v. Deci condacele și icoasele.

IV. f. 44—45. Rugăciune către Prea Sf[î]nta Născătoare de D[u]mnezeu.

Inc. O, Stăpîna mea prea blagoslovită, folositoarea neamului omenesc, scăparea și mîntuirea celor ce aleargă la Tine.

Sf. Și a Ta cea neînfruntată spre mine folosință, în viața aciasta, și intru nesfîrșitul veac, Amin.

f. 45v. Albă.

V. f. 46—49. Molitfa către D[u]mnezeu Savaot foarte folositoare de suflet scoasă după crechie pre limba rumânească de dumnealui Costantin Cantacozino Stolnicul.

Inc. Doamne atotțiitoriele D[u]mnezeul Savaot, D[u]mnezeul lui Avraam, al lui Isaac și a lui Iacov... carele în trei fețe ești cunoscut și slăvit.

Sf. Și daruește noo sfîrșit bun și mîntuitoriu și creștinesc, cu puterea făcătoare de viață cruci... Amin.

VI. f. 49—50v. Altă rugăciune ce să citește după pravila călugărului.

Inc. Stăpîne D[oa]mne I[isu]se H[ristoa]se... cela ce ai făcut ceriul și pămîntul... iartă mie ticălosului... și tocmește folosul sufletului.

Sf. D[oa]mne rîiorează în inima mea roa darului Tău și mă pomeneste... Amin.

Însemnări de la prima mînă:

f. 27v. 1831, *iul/ie* 1. *Sfîrșitul sinaxarului.*

Însemnări posterioare:

Pe foaia de *Vorsatz* de la început o însemnare din 23 aprilie 1843 despre tocmiterea unui oarecare Dumitru la bivolia mănăstirii. Apoi cu litere latine: *Manuscris Nr. 27.*

f. 27v. *Să știe că aciastă sfânt orologhion am cumpărat eu Sofronie monah din târg din București tal. 68 adecă șazeci și optu lei, ca cât voi fi în viața aciasta se cetescu și eu, iară pristevirea a mea ori cine va citi mă va pomeni și va zice D[u]mnezeu să-l erte. Sofronie monah.*

154

Canon către Născătoarea de Dumnezeu și Acatistul Adormirii

Sec. XVIII^s; hîrtie; 31 foi + cîte o foaie hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 20×16,5; 23 rînduri pe pagină, scriere cursivă cu cerneală neagră; un singur condei; legătură cu piele la cotor.

f. 1—1v. Albe.

I. f. 2—6v. Canonul Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu ce să cîntă sâmbătă siara și când va vrea fiește care creștin, mai ales la vreme de scîrbă.

Inc. Mai întii să înceapă: Blagoslovit e[s]te Dumnezeul nostru... și să zică psalmul al 7 și al 26 și al 30°.

Sf. Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, ajută-mi, că pre Tine slăvindu-Te cîntare sfârșesc.

f. 6v. *Sfârșitul acestui canon care s-au tîlmăcit dupe limba rusiască pre limba rumăniască.*

f. 7—8v. Albe.

II. f. 9. Acatistul Adormirii Născătoarei de Dumnezeu Prea Sfintei Stăpîinii noastre și Pururea Fecioarei Mariei.

1. f. 9—11. [La Doamne strigat-am].

2. f. 11—14v. Apoi începi canonul¹⁰.

3. f. 14v—24. Dupe aciasta condacele și icoasele ale Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu.

4. f. 24—26v. [Pesnele VII—IX din canon].

5. f. 26v—27v. La hvalite.

6. f. 27v—31. Molitfa către Prea Sfânta Născătoarea de D[u]mnezeu = *Ceaslov*, București, 1945, p. 276—279.

f. 31v. Albă.

155

Paraclis către Sfânta Ana

Sec. XIX (1860); hîrtie; 8 foi; 22×17; 22 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; un singur condei, probabil al tîlmăcitorului: *Teodosie Monahul*; legat împreună cu o tipăritură¹¹; a aparținut arhierului Sofronie Craioveanul.

8. Însemnarea cu data anului 1789 de pe tartașul din spate nu indică vîrsta manuscrisului; este o însemnare a unei miini posterioare; manuscrisul este anterior anului 1789.

9. Începutul pesnei I din canon: *Ceiace una ești în năpăști și în scîrbă apărătoare.* Începutul pesnei III: *Armă tare și zid pre Tine eu agonisindu-Te, biruesc taberile.*

10. Aici numai pesnele I—VI.

11. *Pannihidă împreună și litiia mică, Carea cuprinde în sine toată rînduiala pentru cei morți, ce să face Vinerile, după Vecernie, preste tot Anul. Cînd nu este innainte Prăznuire, Praznic, sau după Praznic, sau Sfînt cu Polieleu sau cu Slavoslovie. Acum intru aceștia chip Tipărită, prin oserdiia prea Cuvioșiei Sale, Chir Neonil, Arhîmandrit și Stareș Sfînt[elor] Mon[astiri] Neamțului și Secului. In Tipografia S[fîntei] Mon[astiri] Neamțul, La Anul 1848.*

I. f. 1—7. Cu d[u]mnezeescul ajutoriu acest sfânt Paraclis mângăitoriu și rugătoriu al întru tot slăvitei sfinte Anii, acum tălmăcit din limba elinescă și tradus pe limba moldovlahă de smeritul între monahi Teodosie Mol.

Inc. După Bine este cuvântat... și acest trupariu glas a 4. Către purtătoare de D[u]mnezeu.

Sf. Și de ispite ale vieții izbăvește pre robii tăi, Ano, întru tot slăvită.

f. 7--7v. Însemnări.

f. 8—8v. Albe.

Însemnări de la prima mină:

f.7—7v. *Acest Paraclis s-au tălmăcit din limba elinescă în moldovenescă la anul 1860, iunie 12, în vreme dichietului cuvioșiei sale shimonahul Iroteiu Moldovenul și cine îl va ceti cu evlavie cătră sfânta Ana va ave un mare folos neprețuit sufletesc și trupesc, ca cel ce este foar[te] cuprinzătoriu întru toate acest sfânt Paraclis în laudă cătră sfânta, în rugăminte, în cerere și pentru ertare păcatelor și a-l păzi în viața aciasta despre tote întâmplările vieții și în raiul bunătăților a-l învrednici și să roagi și pentru smeritul mai mic între monahi Teodosie Monah tălmăcitoriu, iar găsând vreo greșală să să îndreptează cu duhul blândeților, că numai unul este desăvârșit și fără de păcat, adevărat D[u]mnezeul și Mântuitoriu nostru I(isu)s H(risto)s, a Lui să cuvine slava, cins[s]te și închinăciune în veci, Amin.*

Pr. D. FECIORU

CATALOGUL MANUSCRISELOR
DIN
BIBLIOTECA PATRIARHIEI ROMÂNE ¹

156

Acatistul și viața sfintei mucenițe Varvara

Sec. XIX; hîrtie; 65 foi² + 1 foaie hîrtie de Vorsatz la început; 21 × 15; 16—20 rînduri pe pagină; scris de caligraf³; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; două frontispicii, unul floral (f. 1) și altul geometric (f. 42) din cerneală roșie și neagră; textul manuscrisului încadrat în chenar liniar din două linii; un singur condei; legătură veche în piele; a aparținut arhierelui Sofronie Craioveanu, apoi Seminarului Nifon Mitropolitul.

I. f. 1. Slujba cîntării acatistului al sf[i]ntei marei mucenițe Varvarei.

1. f. 1—5. [La Doamne strigat-am].

2. f. 5—8. Canon⁴.

3. f. 8v—31. Condace și icoase de laudă ale sf[i]ntei marei mucenițe Varvarei.

4. f. 31—31v. După aceste să citește aceste doao molitve cătră sf[i]nta mare mucenița Varvara⁵.

1. Continuare din Nr. 5—6, Anul XVII (1965).

2. Paginația originală a manuscrisului merge pînă la foaia 30; semnatura coalelor pînă la coala a cincea; coala din 8 foi. Între foile 31 și 32 (după paginația mea) au fost rupte 3 foi.

3. În intenția copistului, manuscrisul trebuia să fie un exemplar de lux, ilustrat; în acest scop a lăsat, la fiecare condac și icos al acatistului, ca și la rugăciunea de la sfîrșitul acatistului un loc, dreptunghiular, de 6×5,5, încadrat în două linii, în care urma să se facă iconografia textului în care era așezat; din păcate locul a rămas alb; copistul n-a găsit artistul care să împodobească cu miniaturi acatistul sfintei mucenițe Varvara.

4. Pesna I—VI din Canon.

5. Copistul a scris numai începutul primei rugăciuni: «Sf[i]ntă slăvită și întru

5. f. 32—34v. [Continuarea canonului, pesna VII—IX].

6. f. 34v—36. La hvalite.

7. f. 36—39v. Molitva către sf[i]nta mare m[u]cenița Varvara.

Sf. Și să auz glasul cel ce zice: «Slugă bună și credincioasă intră întru bucuria Domnului tău, Amin.

Inc. Cătră tine, ca la un adevărat izvor de vindecări și grabnică tămăduitoare și mult minunată sf[i]ntă fecioară.

f. 40—41v. Albe.

II. f. 42—64v. În patru zile ale lunii lui Dechemvrie viața și pătimitura sf[i]nței mare mucenițe Varvării = *Viețile Sfinților pe cari-i prăznuiește Biserica creștină ortodoxă de răsărit, tipărite... de un pios creștin*, Volumul IV, Cărticica II din luna Decembrie, București, 1904, p. 117—148.

f. 65—65v. Însemnări.

Însemnări posterioare:

Pe foaia de Vorsatz de la început printre alte însemnări: *Această cărticică este a lui Ștefan dascălul de la Terchilești ce să zice și Dichiu și pentru a fi știut am iscălit, 1850 ap[rilie] 26 mercuri.*

f. 1. cu litere latine: Nr.223.S.Nifon.318.

f. 2, o șampilă cu cerneală roșie, cu acest text: *Arhiereul Sofronie Craioveanul, Lt. al Eparhiei «Râmnicul-Noul Severin» București. Aceeași șampilă și pe f. 10, 26, 40.*

f. 40, o șampilă ovală, cu textul: *Arhiereul Sofronie Craioveanu. București. Palatul Sfântului Sinod.*

Pe fața interioară a tartașului din spate: *Această cărticică, viața sfintei marei muceniței Varvării este a lui Ștefanu Dascalu de la biserica Dichiuului, ce se zice și Terchilești și pentru a fi știut amu iscălit eu singur cu mâna mea și cine va ceti acela mă va pomeni și să zică D[u]mnezeu să-i erte păcatele lui și ale părinților și ale tuturor creștinilor care vor crede în Dumnezeu. Si am scrisu eu Ștefanu Dascălu cu mână putrezătoare din pământ zidită. 1850 april 4 marți.*

157

Slujba și paraclisul sfintei Filofteia

Sec. XVIII; hirtie; 36 foi; 23 × 17,5; între 18 și 20 rânduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu roșu; o icoană cu două scene din viața sfintei Filofteia, lucrată din cinci culori; mai multe condeie; legătură deteriorată, cu piele la cotor. Manuscrisul a fost cumpărat de la Anticariatul de Stat în 1960.

f. 1. Însemnări.

f. 1v. Pomelnice de vii și morți.

tot lăudată mare muceniță a lui Hr[is]tos Varvaro», și a lăsat foaia albă; după această foaie mai urmau alte trei foi, care probabil erau tot albe și pe care o mină posterioară le-a rupt. Pe restul alb al foi 31v, o altă mină, mai târziu, a scris o cîntare bisericească pe note psaltice: Dumnezeu este Domnul.

30
13

f. 2. Două scene din viața sfintei Filofteia. În jumătatea de sus a foi scena: «Cînd au rîdicat moaștele sfintei de le-au pus în sicriu»; în jumătatea de jos a foi scena: «Cînd au adus moștele sfintei la Curtea de Argeș».

f. 2v. Albă.

I. f. 3. În șapte zile ale lunii lui Dechemvrie facem pomenirea sf[i]nței muceniței Filotiei fecioarei, ale căriia sf[i]nțele moaște să află întregi în Tara Rumânească, în Besearica Domnească din orașu Argeșului.

1. f. 3—7. Seara la vecernia cea mare.

2. f. 7—9. La utrenie.

3. f. 9—14. Canonul Născătoarei de Dumnezeu⁶.

4. f. 14—18. În 7 zile ale lunii lui Dechemvre, pomenirea sfintei mucenițe Filotiei fecioarii ale căriia sfintele moaște să află în besearica D[o]-mească cea din orașul Argeșului Țării Rumânești.

5. f. 18v—22. [Continuarea canonului, pesna VII—IX].

6. f. 22v—23v. Hvalitele.

7. f. 23v. La Liturghie.

f. 23v. Sfirșit și lui D[u]mnezeu slavă.

II. f. 24—35⁷. Cinstitul paraclis al slăvitei muceniței Filotie.

f. 35v. Pomelnic de vii și morți.

f. 36. Albă.

f. 36v. Însemnări.

Însemnări posterioare:

f. 1. *Această carte este a unchiului popa Toader de la Curtea de Argeș, ce are înlăuntru viața sfintei Filofteia, ce să află moaștele în biserica domnească. Si am scris eu cel mai jos iscălit, 1835..*

f. 36v. *Leat 1823 luna lui oc[to]v[rie] m-au făcut prea sfînția sa părintele episcop Grigorie rasofor și in mai în 8 leat 824. fiind cu totu bolnav m-am făcut... Numindu-mă... și la mai în 10 zile am venit aici la episcopie bolnav. Leat 24. Am fost la București într-acest leat 824; am văzut facerea podului de piatră, căldărîmul.*

O altă mină: *Intru aciastă sf[i]ntă carte am citit și eu robul... 1828.*

158

Slujba sfintei mucenițe Tatiana

Sec. XIX (1839); hîrtie; 22 foi; 28 × 18; 26 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; un singur condei; legătură cu piele la cotor și colțuri.

f. 1—1v. Albe.

I. f. 2. În 12 zile ale lunii lui Ianuarie să prăznuște sfînta muceniță Tatiiana diaconița besericii Romei, a căriia slujbă la mineiu este așăzată pre scurt. Si fiindcă aicea în episcopiia Argeș să află sfîntul ei cap adus

6. Pesnele I—VI.

7. O treime din partea de jos a foi 35 a fost tăiată cu lama.

de Neagul V[oe]v[o]d, ctitorul besericii, am socotit că i să cuvine slujba cu priveghiere pentru evlavia și folosul ce câștigă opștea de la aceste sfinte moaște.

1. f. 2—4v. Seara la vecerniia mică.
2. f. 4v—9. La vecerniia cea mare.
3. f. 9—10v. La litie.
4. f. 10v—12. La stihovună.
5. f. 12—15. La utrenie.
6. f. 15—17. La hvalite.
7. f. 17—19v. La Liturghie ⁸.
- f. 19v—20. Însemnări de la prima mînă.
- f. 20—21. [Din viața împăraților romani Iliogabal și Alexandru Sever].
- f. 21v—22v. Albe.

Însemnări de la prima mînă:

- f. 19v—20, următoarele versuri:

*Greșalele mele de nu să vor pomeni
Ertăciunii mă voiu învrednici;
Limba-mi este mică, mintea scurtă,
Arată-ți minunile, ca o sfîntă,
Sîrguește-te cu bună voință
Izbăvește-mă de orice neputință;
Eu sînt gunoiu și putoare;
Izvor ești tu, dă-mi vindecare.
Ertare de păcate de la Dumnezeu,
Roagă-te să dobîndesc și eu;
Oprește-mă de la rău, ca să fac bine,
Psalmistului să urmezu ca tine,
Ascultă-mă te rogu, muceniță.
Laudă de la mine n-ai trebuință.
Tu ești fierbînte ajutătoarea mea,
Uită-te degrab spre neputința mea.*

f. 20. *Aciastă sfîntă muceniță Tatiiana au prîimit munci de la Alec-sandru împăratul Romei și s-au sfîrșit prin sabie împreună cu tată-său la anul de la H[risto]s 218.*

Și am scris eu cel mai sus iscălit ⁹ această slujbă la anul de la H[risto]s 1839, martie 23.

159

Paraclisul Sfîntului Marelui Mucenic Dimitrie

Sec. XIX (1857); hirtie; 12 foi; 21 × 16; 20 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitulurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; un frontispiciu floral (f. 1) din trei culori; copist: *Ghimnasia Monahul*; legat

8. Apostolul de la Liturghie este pus pe note psaltice (f. 17—18v).

9. «Mai sus» n-am găsit iscălitura.

împreună cu alte două tipărituri¹⁰; a fost cumpărat în 1960 de la Anticariatul de Stat.

f. 1—11v. Canon al optulea nou ce să cîntă și în fiește carea sîmbătă de rînd preste an și la toată nevoia ca un paraclis¹¹.

f. 12—12v. Albe.

Însemnări de la prima mîină:

f. 11v. 1857, octomvrie 8, *Ghîmnasie Monah*.

160

Prohodul Domnului

Sec. XIX (1860); hîrtie; 24 foi; 20 × 16; între 19 și 22 rînduri pe pagină; scrierea, cu cerneală neagră, imită tiparul; titlurile, inițialele și unele stihuri cu cerneală roșie; copist: *Isac Monahul*; broșat; cumpărat în 1960 de la Anticariatul de Stat.

1. f. 1. Prohodul D[o]mnului D[u]mnezeu și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, carele să cîntă la sf[i]nta și marea Vineri seara la priveghiere, întocmit dupre cum să cîntă grecește fără scădere sau înmulțire de vreo silabă, Acum întiiu tipărită în zilele prea înnălțatului nostru Domn a toată Tara Românească Alecsandru Dimitrie Ghica Voivod, întru al doilea an al Domniei sale cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala iubitorului de D[u]mnezeu Episcop al sf[i]nteia¹².

f. 1v. Albă.

1. f. 2. În sf[i]nta și marea Sîmbătă.

2. f. 2—11. [Starea întîia].

3. f. 11—18. A doao stare.

4. f. 18—23. A treia stare.

f. 23. Sfirșit și lui D[u]mnezeu slavă.

f. 23—24. Albe.

f. 24v. Însemnări.

10. Manuscrisul a fost legat în urma următoarelor două tipărituri: Prima, *Slujba cuviosului Dimitrie celui nou ale căruia sf[i]nte Moaște întregi să află în Sf[i]nta Mitropolie a Bucureștilor, care să prăznueste în 27 zile ale lunii lui Octovrie, a treia oară dată în țipar, pă lîngă care s-au adaos, Paraclisul și Acatistul, i un cuvînt și niște stihuri spre lauda sf[i]ntului, în zilele... prin osirdiia și cheltuiala Cuviosului Arhimandrit Cht̃r Bonițatie Dumbovicu, în București, în Tipografia lui I. Iliad, la anul 1852, iunie 16. A dooa, *Slujba sfintei Filotei fecioarei, ale căruia sfinte Moaște se află întregi în Țara Românească, în Biserica Domnească din Orașul Argeșului. A doă oară țipărită în zilele... Prin osirdia și cheltuiala Sfinției Sale Păr. Protopopul Constandin Sachelarie Brădeanul, din Pitești, București 1848, în Tipografia lui Anton Pann. Între aceste tipărituri și manuscris au fost legate și 11 foi albe. Însemnările de pe aceste foi, ca și însemnarea de pe foaia 2 a primei tipărituri, ne duc la concluzia că întregul volum a aparținut shimonahei Filoftea de la Mănăstirea Pasărea. În 1857 își scrie pomelnicul de vii și morți pe foaia a treia a acestor foi albe.**

11. În colontitul: Paraclisul mucenic Dimitrie.

12. Aici se oprește textul.

Însemnări de la prima mână:

f. 23. *Aceasta cârticică ai sc[r]/isă în sf[i]nta Monastirea Slatina la anu 1860 de Isac Monah și dăruită sfintei Monastirii al Rarăului spre veacinică pomenire, Martie în 4.*

161

Miscelaneu

Sec. XIX; hîrtie; 15 foi; 21 × 17; între 19 și 21 de rinduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, inițialele și indicațiile tipiconale cu cerneală roșie; un final floral (f. 9 v) și unul geometric (f. 15) din cerneală roșie și neagră; copist: *Monah Diomid*; legat cu o tipăritură¹³; a aparținut arhierelui Sofronie Craioveanul, apoi Seminarului Nifon Mitropolitul.

f. 1. Albă.

I. f. 1v—2v. Aciastă laudă a Prea Sfintei de D[u]mnezeu Născătoarei s-au tipărit în cartea ce să numeaște Ceriu Nou, miniunea a șaptea, s-au arătat Prea Sf[i]nta Născătoare de D[u]mnezeu lui Toma arhiepiscopului și l-au învățat pre el zicînd: Deacă ține-va aciastă laudă, înaintea iconii meale o va grăi în toate zilele în vremea morții sale singură îi voui sta înaintea și-l voui mîngăia pre el și din muncă îl voui izbăvi.

Inc. Născătoare de D[u]mnezeu Fecioară, bucură-Te ceaiace ești cu bun dar dăruit, Marie, că ai zămislit cu trup pe Fiiul lui D[u]mnezeu.

Sf. Și îndreptare vieții meale înaintea sfîrșitului vieții meale.

II. f. 2v—5v. Întru aceeași zi, Cuvînt pentru năravuri bune și reale.

Inc. Frica lui D[u]mnezeu goneaște toată răutatea, iar lenevirea gonește pre frica lui D[u]mnezeu.

Sf. Că eu mai păcătoș sint decit toți oamenii, D[u]mnezeului nostru slavă... veacilor.

III. f. 5v—8. Întru aceeași zi, Cuvînt al sf[i]ntului *Ioan Gură de Aur*, Cum să ne sculăm noaptea la rugă.

Inc. Să iai, omule, o, omule, pavăză adevă sf[i]nta rugăciunea și să te îngrădești cu dînsa.

Sf. Pentru aceasta să nu ne lenevim a ne ruga Ziditorului nostru, ca să mîntuiască... veacilor.

IV. f. 8v—9v. Întru aceeași zi, Cuvînt al sfîntului *Nil*.

Inc. Șezînd în chiliia ta, adună-ți mintea ta.

Sf. De gîndurile ceale vătămătoare și spurcate.

V. f. 9v—10v. A lui *Isaia Pustnicul*.

Inc. Deaca ești în cetate sau în sat.

Sf. Și să nu grăiască nicidecum de nefiînd de nevoie.

VI. f. 10v—11v. A sf[i]ntului *Simeon Noul B[ogoslav]*.

Inc. Scurgerea carea să face în somn din multe pricini să obicinuiască.

Sf. Dupre cum și în capul cel pentru rugăciune am arătat.

13. *Doao Cuvinte ale sf[i]ntului Cassian Rîmleanul pline de tot fealul de folos d[u]hovnicesc, București, 1825.*

19
24

VII. f. 11v—15. În 12 zile ale lunii lui Dechemvrie¹⁴.
f. 15v, Albă.

Însemnări de la prima mînă:

f. 9v, în floarea finală: *Monah Diamid*.

Însemnări posterioare:

f. 3, o ștampilă cu următorul text: *Arhiereul Sofronie Craioveanul, 29 Str. Țăranilor No. 29, București. Telefon 22/94*. Aceeași ștampilă pe foile 6, 7, 10, 12, 13, 15.

162

Maxim Peloponisu, Carte sau lumină

Sec. XIX (1843—1845); hîrtie; 135 foi¹⁵ + cîte două foi hîrtie de Vorsatz la început și la sfîrșit; 24 × 18; cîte 24 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile și inițialele cu cerneală roșie; textul manuscrisului încadrat în chenar liniar: cîte două linii în partea de sus și în exteriorul foii; cîte o linie în partea de jos și în interiorul foii; în spațiul liber dintre cele două linii din exteriorul foii, indicații de texte scripturistice sau de lucrări folosite; unele cu cerneală roșie; copist: *Duhovnic Petre Serdar din mahalaua Sloboziei*; corecturi de la prima mînă; legătură cu piele la cotor și colțuri; a aparținut Bibliotecii Societății Clerului Român «Ajutorul» din București.

f. 1. Carte sau lumină cu drepte dovediri din dogmele bisericii răsăritului asupra dejghinării papistașilor, descoperită și așezată de prea înțeleptul ieromonah Măxim Peloponiseanul. Acum întîlu tipărită pre limba românească cu porunca și toată cheltuiala a prea luminatului și înălțatului nostru d[o]mn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Ioan Constantin Basarab Voevod, purtînd cîrma pravoslaviei prea sfințitul mitropolit chir Teodosie și s-au tipărit în tipografia d[o]mnească în sfînta mînăstire Znagov la anul mîntuirii lumii 1699, în luna lui aprilie de smeritul între ieromonahi Antim Ivireanul, pentru ca să șă dea dar pravoslavnicilor¹⁶. Iară prescrierea aceștia de mine suptiscălitul s-au făcut cînd era ani de la H[risto]s 1843. D[u]h[o]v[nic] Petru Serdar, Mah[a]l[aua] Sloboziei, luna oct[om]b[rie] 14 am început.

f. 1v. Versuri politice 8.

f. 2—4. Celor ce s-ar întîmpla a ceti pravoslavnici creștini, Bucurie.

I, f. 4. Carte făcută de prea învățatul ieromonah Maxim Peloponisu, ucenicul prea vestitului chir Meletie Piga, papă și patriarh Alecsandriei.

1. f. 4—4v. Cap. 1. Cum că turburata stăpînire a papei ieste pricină dejghinării bisericilor.

14. Slujba sfîntului Spiridon cu alte cîntări decit în slujba din minei.

15. Paginație originală, corectă pînă la foaia 122. Manuscrisul are și signatura colilor, 17 coli, pusă pe primele trei foi ale coalei; de pildă, coala întîia: A, AB, AP; coala a doua: B, BB, BP; coala din 8 foi.

16. Vezi: Ioan Bianu și Nerva Hodoș, *Bibliografia românească veche*, Tomul I, București, 1903, p. 370—372.

2. f. 4v—5v. Cap. 2. Ce este păpistășia, sau ce zice papa pentru dînsa că este și pentru ce?

3. f. 5v—6. Cap. 3. Cum că stăpînirea ce zice papa că o au avut singur fericitul Petru și pentru aceia să cade acum să o aibă el, o au dat Hristos în toată biserica Lui.

4. f. 6—10v. Cap. 4. Cum că nu numai singur lui Petru, ci și celorlalți apostoli tot o putere le-au dat D[o]mnul. Dovada întîia. Din chemarea apostolilor.

5. f. 10v—12. Cap. 5. A dooa dovadă. Din cele ce au zis H[risto]s apostolilor și din darurile ce le-au dat și din multe slujbe ce i-au trimis mai nainte de patimă.

6. f. 12—12v. Cap. 6. A treia dovadă. Din apostolie, adecă cînd au trimis D[o]mnul pre apostoli după patimă și după înviere.

7. f. 12v—13v. Cap. 7. A patra dovadă. Cum că afară din vrednicia ce au dăruit Petru lui Climent, cînd l-au hirotonisit episcop în Rîm, n-are papa nici o vrednicie mai multă a sa osebită; iară nici altă biserică, nici una n-are nimic al său nume de cinste osebită mai mult decît al hirotoniei ce au hirotonisit între ele episcopi, singur apostoli.

8. f. 13v—16. Cap. 8. A cincia dovadă. Cum că de au murit Petru în Rîm, nu este papa pentru aciasta el singur diadoh lui Petru; așijderea nici o biserică nu are vreo vrednicie a sa după moartea apostolilor ce au fost într-însăle. Și cum că toți episcopii tuturor apostolilor întocma sînt diadohi.

9. f. 16—17. Cap. 9. Pentru cîte aduc papistașii spre întărirea începătoriei lui Petru și întîiu pentru: Tu ești Petru, adecă piatra, și celelalte. Și cum că H[risto]s ieste cel cu adevărat temeiu și piatra cea adevărată și ori ce să numesc apostolii de la H[risto]s le au toate.

10. f. 17—17v. Cap. 10. Cum că părțile cele întunecate ale Scripturii, să filcuiesc de părțile ei cele cunoscute.

11. f. 17v—19. Cap. 11. Ce au fost gîndul Domnului de au întreat pre apostoli pentru el, oare ce-i zic oameni a fi. Și pentru ce întrebîndu-i și pre ei pentru Dînsul au răspuns numai Petru.

12. f. 19—21v. Cap. 12. Pentru că ce au zis Zlatoust lui Petru: Gura apostolilor. Și cum că ce s-au descoperit lui Petru aceia s-au descoperit și celorlalți apostoli.

13. f. 22—25. Cap. 13. Pentru ce au zis Zlatoust lui Petru: Vîrf cetii ucenicilor, și cum că și ceialalți apostoli sînt vîrfuri și stîlpi și sare și lumină și pentru ce?

14. f. 25—26v. Cap. 14. La cuvîntul ce zice: Fericit¹⁷ ești, Simone, fiul lui Iona. Și cum că fericirea lui H[risto]s spre Petru să înțelege întocma și la ceialalți apostoli.

15. f. 26v—30v. Cap. 15. Cum că din cîte s-au făgăduit H[risto]s lui Petru atuncia nu i-au dat nimica; iară cînd le-au dat, au dat tuturor apostolilor. Și cînd le-au dat? Și unde? Și pentru ce? Și cum că H[risto]s ieste piatra pre care s-au zidit biserica.

17. În ms.: *ferit*.

34
/

16. f. 31—33. Cap. 16. Cum că și cealealalte ce au zis H[ristos] lui Petru: Și luați D[u]h Sfint; și: Precum M-au trimis Părintele într-un chip le-au zis și asemenea tuturor apostolilor.

17. f. 33v—40. Cap. 17. La cuvîntul ce zice: Paște oile Mele. Și cum că toți apostolii sînt într-un chip păstori și carele sînt oile ce pasc și în ce chip să chîmă apostolii oi. Și la cuvintele lui Zlatoust, unde au zis lui Petru: Alesul apostolilor. Și cum să fie mai întiul fraților.

18. f. 40—41v. Cap. 18. Cum că H[risto]s este singur adevărat temelul bisericii, iar 12 apostoli sînt doașprezece pietri și 12 temeluri întocma întemeiate pre H[risto]s.

19. f. 42—44. Cap. 19. La cuvîntul ce zice: Iară Eu M-am rugat ca să nu scază credința ta și cealalte.

20. f. 44—45. Cap. 20. Cum că altă începătorie n-are Petru afară din cît au și ceialalți apostoli.

21. f. 45—47. Cap. 21. Cum că latinii rău numind pre biserică văzută și nevăzută și cum că și cei văzute și cei nevăzute le este cap singur H[risto]s.

22. f. 47v—50v. Cap. 22. Cum că cele văzute mădulări ale bisericii n-au alt cap văzut fără numai pe H[risto]s. Și în ce chip să chîmă apostolii și episcopii capete bisericii.

23. f. 50v—51v. Cap. 23. Cum că în urma lui H[risto]s nu este cap mai mare papa al Rîmului.

24. f. 51v—55v. Cap. 24. Cum că Petru n-au fost niciodată episcop al Rîmului pre pămînt precum zic latinii, ci asemenea cu ceialalți apostoli. Și iară în ce chip sînt apostolii stîlpi și păstori și capete.

25. f. 55v—56v. Cap. 25. Cîte fără cale urmează dintr-aciasta ce zic latinii, cum că biserică etse văzută și are cap pre papa al lor.

26. f. 56v—59. Cap. 26. Cum că nici pentru aciasta căci a hirotonisit Petru pe Climent episcop în Rîm și au murit și el în Rîm, nu este papa cap bisericii.

27. f. 59v—62v¹⁸. Cap. 27. Cum că pre toți apostolii H[risto]s i-a hirotonisit. Și cum că cel deplin și adevărat și singur cap al bisericii este H[risto]s. Și în ce chip sînt apostolii păstori și capete.

28. f. 62v—66v. Cap. 28. Cum că biserică n-are cap văzut și dintr-aciasta ce zic latinii că are cap văzut, cîte fără cale urmează.

29. f. 66v—69v. Cap. 29. Cum că papa de nevoe și bună seamă greșind, nu poate să fie cap bisericii.

30. f. 69v—72. Cap. 30. Cum că toți episcopii sînt cap văzut a cei văzute biseri[ci]. Și în ce chip se chîmă papa cap și mai mare. Și cîte fără de cale urmează dintr-aciasta ce ciarcă să fie cap bisericii mai mare, carea nici lui Petru, nici papilor celor vechi nu li s-au nălcit.

31. f. 72—73v. Cap. 31. Pentru patriarșii ce-i hirotonisește papa și-i are la mincinoasele lui soboară. Că și aciasta înnoire și fără de lege este.

32. f. 73v—77v. Cap. 32. Cum că biserică răsăritului avînd nevoi să împreună cu sființii și se aseamăna lui H[risto]s. Pentru aceia cu mult este și mai bună decît cea de la apus. Și răspuns la cîte defăimează papis-

18. f. 61v, din scăparea de vedere a copistului, a rămas albă.

tașii pe biserica răsăritului pentru robia. Și cum că latinii sint împreunați cu ereticii și însuși ei sint eretici.

33. f. 77v—79. Cap. 33. Dovadă tare, cum că de nevoe greșește papa.

34. f. 79v—81v. Cap. 34. Cum că inbușind șolarii pre papă, multe laude fără dulceață și fără lege îi zic. Și cum că neasămînată este viața papistașilor cu a sfinților, iar următoarele lui H[risto]s este viața bisericii răsăritului.

35. f. 81v—85. Cap. 35. Răspuns la cuvîntul ce zic, cum că biserica răsăritului, pentru căci nu să pleacă papii s-au dat de la D[u]mnezeu să se tirănească.

II. f. 85—87. Pentru purceaderea Sfintului Duh.

III. f. 87. Pentru azime.

1. f. 87—90v. Partea întiiu.

2. f. 90v—97. Partea a dooa.

IV. f. 97v—105. Pentru schimbarea, adecă prefacerea ființei tainelor.

V. f. 105—113v. Pentru focul cel de curățenie.

VI. f. 113v—126. Pentru îndreptarea sfinților, adecă de ș-au luat făgăduința.

f. 126v—129. Scara cărții aceștia.

f. 129v—134v. Albe.

Însemnări de la prima mină:

f. 126. *Cu ajutoriul D[o]mnului luat-au sfîrșit această carte, vrednică de papa ereticul, în luna lui aprilie în treizeci de zile, cînd era cursul anilor de la mîntuire o mie șasă sute noozeci și noao. Și iară slavă D[o]mnului ce ne ajută noao. Iară prescrierea aceștia s-au făcut de mine supțiscălitul, cu ajutorul Celui în Troiță slăvit, Carele ne-au ajutat și m-au luminat de am început în anul 1843, oct[om]b[ri]e 14 și am sfîrșit-o în anul 1845, ianuarie dooa. D[u]h[o]v[nic] Petru Serdar.*

Însemnări posterioare:

Pe foaia a doua a hîrtiei de Vorsatz de la început: *Manuscris Nr. 22.*

Pe foile 1, 2, 3 o ștampilă ovală cu următorul text: *Biblioteca Soc. Clerul Român «Ajutorul» București.*

Pr. D. FECIORU

CATALOGUL MANUSCRISELOR
DIN
BIBLIOTECA PATRIARHIEI ROMÂNE¹

163

Agapie Landu. Mîntuirea Păcătoșilor

Sec. XIX (1860—1861); hîrtie; 184 foi² + cite o foaie de hîrtie Vorsatz la început și la sfîrșit; 26 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile și inițialele cu cerneală roșie; textul încadrat pe marginile din dreapta și din stînga cu cîte o linie cu creion negru; un frontispiciu din peniță în două culori, roșu și negru (f. 4 v); copist: *Duhovnicul Petru Serdar de la biserica Slobozia din București*; corecturi de la prima mînă; legătură cu piele la cotor și pînză la colțuri; a aparținut Bibliotecii Societății Clerului Român «Ajutorul» din București.

I. [Mîntuirea Păcătoșilor. Cartea întia] ³.

1. f. 1—4v. Înnainte cuvîntare către cetitori.

2. f. 4v—6v. Amartolon sotiriia, adecă mîntuirea păcătoșilor. Doă învățături, care să cuvin aceștii mîntuitoare cărții... Cap. întiiu = Βιβλίον ἡρώτατον καλούμενον Ἀμαρτολῶν σωτηρία, συντεθῆεν εἰς κοινήν τῶν Γραικῶν ἀάλεκτον παρὰ Ἀγαπίου τοῦ Κρητός... Veneția, 1817, Partea I, p. 1—3.

3. f. 6v—8. Pentru păcatul cel de moarte al tuturilor, cîte pagube face celor ce-l facu. Cap. 2 = *Op. cit.*, Partea I, p. 3—4.

4. f. 8—16. Pentru greșalele cele mari deosebi. Cap. 3 = *Op. cit.*, Partea I, p. 4—8.

5. f. 16—22. Cap. 7. Pentru înprotivitoarea de D[u]mnezeu = *Op. cit.*, Partea I, p. 19—25.

6. f. 22—25v. Pentru mărirea deșarta. Cap. 8 = *Op. cit.*, Partea I, p. 25—28.

1. Continuare din numărul 7—8, an. XVII (1965).

2. Manuscrisul este paginat de copist (p. 1—357) și are și semnatura colilor (23 de coli) pe primele două foi ale colii (coala din 8 foi) astfel: coala întia: 1; 1, 2; coala a doua: 2; 2, 2; etc.

3. Identificările le fac după ediția greacă de la Veneția, 1817.

7. f. 25v—33v. Pentru iubirea de argint. Cap. 9 = *Op. cit.* Partea I, p. 28—36.
8. f. 34—45v. Pentru dobitociasca curvie. Cap. zece = *Op. cit.*, Partea I, p. 36—47.
9. f. 45v—49. Pentru urgie și mînie. Cap. 11 = *Op. cit.*, Partea I, p. 47—50.
10. f. 49—54v. Pentru săturarea carea să cheamă îndrăcirea pîntecelui = *Op. cit.*, Partea I, p. 50—55.
11. f. 54v—58. Pentru pizma din carea să naște uciderea. Cap. 13 = *Op. cit.*, Partea I, p. 55—59.
12. f. 58—65v. Pentru mîhnirea și negrijirea. Cap. unsprezece⁴ = *Op. cit.*, Partea I, p. 59—66.
13. f. 66—73v. Pentru nemulțămirea. Cap. 15 = *Op. cit.*, Partea I, p. 66—72.
14. f. 73v—79v. Pentru scîrbe de multe feliuri și sărăcie și purtarea crucii = *Op. cit.*, Partea I, p. 72—78.
15. f. 79v—83. Pentru că dreptii au scîrbe în lumea aciasta, iar păcătoșii ușurare. Cap. șaptesprezece = *Op. cit.*, Partea I, p. 79—82.
16. f. 83—91v. Pentru... folosul ce luăm = *Op. cit.*, Partea I, p. 82—89.
17. f. 91v—93. Mîngiere celor ce rabdă... Cap. 19 = *Op. cit.*, Partea I, p. 90—91.
18. f. 93—95. Pentru scîrbele cele trecătoare. Cel ce va răbda cu mulțămire să izbăvește de muncile cele vecinice = *Op. cit.*, Partea I, p. 91—93.
19. f. 95—97v. A treia mîngiere a fericirii cerești = *Op. cit.*, Partea I, p. 93—95.
20. f. 97v—99v. A patra mîngiere; Pomenirea prea cinstitelor patimi ale Stăpînului = *Op. cit.*, Partea I, p. 95—96.
21. f. 99v—100v. Altă lecuire: Rugăciunea = *Op. cit.*, Partea I, p. 96—97.
22. f. 100v—102v. Altă învățătură asupra scîrbelor foarte de folos = *Op. cit.*, Partea I, p. 98—99.
23. f. 102v—105⁵. Pentru cele sfinte șapte daruri, pentru mîngierea celor ce au scîrbe = *Op. cit.*, Partea I, p. 100—101.
24. f. 105—107v. Mîngiere pentru cei săraci și smeriți. Cap. 25 = *Op. cit.*, Partea I, p. 101—104.
25. f. 107v—110. Mîngierea celor ce au fostu bogați și au sărăcitu. Cap. 26 = *Op. cit.*, Partea I, p. 104—106.
26. f. 110—112. Mîngierea celor bolnavi și slabi cu trupul = *Op. cit.*, Partea I, p. 106—108.
27. f. 112—117. Cia mai de apoi mîngiere a aceloră carii plîng morții săi. Cap. 29 = *Op. cit.*, Partea I, p. 108—113.
28. f. 117v—122. Pentru neînțelegerea aceloră carii poftesc șederea mai sus la oște și cum lumea uită pe prietenii săi; iară pre vrăjmașii săi îi laudă = *Op. cit.*, Partea I, p. 113—117.

4. De fapt: Cap. 14.

5. Foaia 103 v, din neatenția copistului, a rămas albă. Textul continuă normal.

29. f. 122—125. Pentru deșertăciunea lucrurilor omenеști... = *Op. cit.*, Partea I, p. 117—120.

30. f. 125—127. Pentru că îndulcirile lumii aceștia... = *Op. cit.*, Partea I, p. 120—122.

31. f. 127—130. Pentru nevoile și scurtarea vieții noastre. Cap. 33 = *Op. cit.*, Partea I, p. 122—125.

32. f. 130v—134v. Pentru că nu să cade ca să se laude cineva în zilele bune cele trupești, ci să-ș[i] socotească sfîrșitul său = *Op. cit.*, Partea I, p. 125—129.

33. f. 134v—139v. Pentru înșelătoarele închipuiri și mincinoasăle făgăduință și vicleana plată a lumii = *Op. cit.*, Partea I, p. 129—134.

34. f. 139v—143. Pentru deșertăciunea, nevoia și scurtarea cinstei... = *Op. cit.*, Partea I, p. 134—137.

35. f. 143—148. Pentru a să cunoaște singur pre sine și pentru ticăloșia firii omenеști = *Op. cit.*, Partea I, p. 138—142.

36. f. 148—153. Pentru că streini și nemernici sîntem... = *Op. cit.*, Partea I, p. 142—147.

f. 153v. Albă

II. f. 154. Mîntuirea păcătoșilor. Cartea a doao.

1. f. 154—161. Pentru datoriia carea sîntem datori făcătorului de bine Dumnezeu. Cap. întiiu = *Op. cit.*, Partea II, p. 148—155.

2. f. 161—165v. Pentru dragostea carea este cătră vecin. Cap. al doilea = *Op. cit.*, Partea II, p. 155—159.

3. f. 166—170v. Pentru îndreptarea trupului și pentru omorîrea pof-telor. Cap. al treilea = *Op. cit.*, Partea II, p. 160—164.

4. f. 170v—177. Pentru luarea aminte și bărbăția carea ne trebuiește întru aciastă începătură, către îndreptarea binelui. Cap. patru = *Op. cit.*, Partea II, p. 165—171.

5. f. 177—179. Pentru zdrobirea și pentru umilința. Cap. cinci = *Op. cit.*, Partea II, p. 171—173.

f. 179 Sfîrșit și lui Dumnezeu laudă.

f. 179v. Albă.

f. 180—181. [Tabla de materii].

f. 181—184v. Albe.

Însemnări de la prima mină:

Pe fața a doua a foi de la început a hîrtiei de Vorsatz: *Mîntuirea păcătoșilor*.

f. 3v. La sfîrșitul «Înainte cuvîntării către cititori», copistul continuă: *al iubirii voastre de D[u]mnezeu, cu totul smerit și plecatu, Lavrentie Ieromonahul și Dascăl, ot episcopîia Rîmnicu, anul 1764⁶. Iară acum s-au*

6. Această însemnare ne pune pe urmele unui alt traducător al Mîntuirii Păcătoșilor: dascălul Lavrentie de la Episcopia Rîmnicului. Nu este oare identic cu Lavrenie Dascălul, de care face mențiune G. Strempele în: *Copiști de manuscrise românești pînă la 1800*, vol. I, București, 1959, p. 138—139?

prescris de mine suptînsămnatul, anul 1860. Am început în ziua marți luna maiu 17. Duh[ovnic] Petru Serdar b[iserica] Sloboziia din București.

f. 179. Am început a scrie la anul 1860, în ziua marți luna maiu 17; însă am scris numai cînd am avutu timpu slobod și cu ajutoriul lui Dumnezeu am săvirșit în anul 1861, iulie 13, ziua joi. Duh[ohvnic] Petre Serdar, biserica Sloboziia din București.

Însemnări posterioare:

Pe fața întîia a foii de la început a hîrtiei de Vorsatz, cu litere latine: *Manuscris Nr. 21.*

Pe fața întîia a foii de la început a hîrtiei de Vorsatz și pe foile 1, 2 o stampilă ovală cu următorul text cu litere latine: *Biblioteca Soc. Clerul Român «Ajutorul» București.*

f. 179, cu litere latine și cu creion albastru: *Mîntuirea Păcătoșilor.*

164

Extrase din : Îndreptarea legii. Evstratie Arghentie, Despre botez

Sec. XIX (1838); hîrtie; 124 foi⁷ + 2 foi hîrtie de Vorsatz la început și 3 foi la sfîrșit; 23×17; între 22 și 27 rînduri pe pagină; scriere cursivă cu cerneală neagră; titlurile, colontitlurile și inițialele cu cerneală roșie; textul manuscrisului încadrat în chenar liniar: cite două linii în partea de sus și în exteriorul foii, cite o linie în partea de jos și în interiorul foii; în spațiul liber dintre cele două linii din exteriorul foii, cu cerneală roșie, indicații de texte scripturistice sau de lucrări folosite; copist: *Preot Petru Duhovnic Mahalaua Sloboziei*; corecturi de la prima mînă; legătură cu piele la cotor și colțuri; a aparținut bibliotecii Societății Clerului Român «Ajutorul» din București.

f. 1. Însemnarea copistului.

f. 2—6v. Arătare a capetelor celor ce să coprind într-această cărticică.

f. 7—10v, [Sf. Ion Gură de Aur], Cuvînt 43, pentru cetirea d[u]mnezeștilor scripturi = *Cartea ce să numeaște Împărțirea de griu a sfîntului Ion Gură de Aur, cuprînzătoare de învățătură de năravuri. Carea s-au așezat în chip de cuvînte și s-au tîlmăcit din limba ellinească de cel de acum Arhiepiscop și Mitropolit a toată Ungrovlahiia Chiriu Chir Grigorie, spre folosul neamului nostru. Pentru carele s-au și tipărit în Eparhiia Sfîntei Episcopii Buzeu, și să dau în daru, la anul 1833, iulie, de Gherontie ieroshimonahul din sfînta monastire Neamțul, p. 372—380.*

f. 11—12v. Albe.

I. f. 13. [Din Îndreptarea legii, Tîrgoviște, 1652]⁸.

7. Manuscrisul are și paginație originală (prima parte, în afară de 12 foi nepaginate, 1—72 foi; a doua parte, 1—30 foi; restul de 10 foi albe nepaginate) și signatură colilor (coala din 4 foi) cu signatură pe primele 2 foi astfel: coala întîii: 1; 1, 2; coala a doua: 2; 2, 2; etc.

8. Identificările le fac după ediția din 1962: *Îndreptarea legii 1965*, București, Editura Academiei Republicii Populare România.

- 1 f. 13. Pentru afurisitul cum să cunoaște după moartea lui de unde au afurisit. Cap. 37 = *Îndreptarea Legii 1652*, București, 1962, p. 92.
2. f. 13—14. Preoții să nu afurisească pe nimenea fără voia arhierelui r. Cap. 38 = *Ibidem*, p. 92—93.
3. f. 14—14v. Pentru cei afurisiți, pre care-i afuriseaște arhierelul, iară apă moarte să află trupurile lor dezlegate. Cap. 39 = *Op. cit.*, p. 93.
4. f. 15. Pentru mortul ce să va afla întreg trupul lui și păr neavînd mica. Cap. 40 = *Op. cit.*, p. 94.
5. f. 15—15v. Pentru preotul ce-l va opri arhierelul lui de liturghie, ră el va îndrăzni de va sluji. Cap. 41 = *Op. cit.*, p. 94.
6. f. 15v. Pentru arhierelul de va face liturghie singur. Cap. 51 = *Op. cit.*, 102—103.
7. f. 15v—16. Pentru odejdiile arhieresti cu carele se înbracă arhierelul nd slujește, ce închipuesc una și alta. Cap. 52 = *Op. cit.*, p. 103.
8. f. 16v—17. Pentru ce să cheamă patriarhul bogonoseț și ce închiuaște mantia lui, leaspezile, rîurile, capasul și tunderea capului și lumina. ap. 53 = *Op. cit.*, p. 103—104.
9. f. 17v. Pentru numele lui I[isu]s H[risto]s, unde este înșămnat, în fîntul trup al arhierelui și ce închipuește cînd blagosloveaște cu amîn-oaă mîinile. Cap. 54 = *Op. cit.*, p. 104.
10. f. 17v—18. Răspunsul protopopului de la Napplia chir Nicolaie reotul al lui Malaxu, carele au fost foarte înțelept = *Op. cit.*, p. 105.
11. f. 18—19. Pentru preotul carele să va afla în păcate și oamenii să ugă de la dînsul; și pentru să nu osîndească mireanul pă preot; și pentru să nu osîndească neștine și pentru cinstea preoților. Cap. 56 = *Op. cit.*, p. 106—107.
12. f. 19. Pentru vîrsta hirotoniei preoților. Cap. 58 = *Op. cit.*, p. 107—108.
13. f. 19—20⁹. Pentru podoaba preotească ce închipuește. Cap. 59 = *Op. cit.*, p. 108.
14. f. 20. Pentru preotul carele va sluji și nu să va priceștui d[u]mne-eeștilor taini. Cap. 60 = *Op. cit.*, p. 108.
15. f. 20—20v. Pentru preotul ce va avea vrajbă cu cineva și de va arsă în zioa ce va face liturghie. Cap. 62 = *Op. cit.*, p. 109.
16. f. 20v—21. Pentru preotul să nu sărute cînd va vrea să sluească liturghie; nici deaca va sluji liturghie să nu sărute sfintele icoane. Cap. 63 = *Op. cit.*, p. 110.
17. f. 21. Pentru preotul de va sluji liturghie făr de antimis sau nu a purta grijă de besearica lui D[u]mnezeu, ci o va urgisi sau va arde vas fînt al besearicii. Cap. 64 = *Op. cit.*, p. 110.
18. f. 21—21v. Pentru preotul de va fi vînător... Cap. 65 = *Op. cit.*, p. 110.
19. f. 21v. Pentru preotul de nu-ș va ceti ceasurile și va face liturghie de va face singur maslu. Cap. 66 = *Op. cit.*, p. 111.

9. Foaia 19 v albă, cu această însemnare pe ea : *Aici cu greșală am trecut o față.*

20. f. 21v—22v. Pentru toți sfinții, adecă preoții de nu-ș vor ceti toată pravila adecă slujba lor; și pentru: De șapte ori în zi Te-am lăudat D[o]amne; și carele sînt șapte laude. Cap. 72 = *Op. cit.*, p. 113—114.

21. f. 22v. Pentru mireanul ce se va sfii a să cumineca... Cap. 73 = *Op. cit.*, p. 114.

22. f. 23. Pentru preotul carele să va rușina a-ș cumineca preoteasa lui. Cap. 74 = *Op. cit.*, p. 114.

23. f. 23. Pentru preotul ce e oprit și despărțit de preoție de i se va cădea să zică: Blagoslovit e D[u]mnezeul nostru și: Boje uștedrini; și pentru de va sluji preot cu preotul cela ce e oprit de liturghie. Cap. 83 = *Op. cit.*, p. 118—119.

24. f. 23—23v. Pentru că să fac preoți și ceia ce nu sînt de rudă de preoție... Cap. 93 = *Op. cit.*, p. 126.

25. f. 23v—24. Pentru de să va hirotoni episcop sau altul din rîndul preoției și va avea semn sau altă beteJune pe trup. Cap. 94 = *Op. cit.*, p. 126.

26. f. 24. Pentru preotul de va blag[o]slovi nuntă fără de leage. Cap. 95 = *Op. cit.*, p. 127.

27. f. 24. Pentru preotul de să va spăla în zioa ce va vrea să slujască liturghie sau mireanul ce va vrea să se cuminece și va merge la bae. Cap. 96 = *Op. cit.*, p. 127.

28. f. 24—24v. Pentru preotul de-i va curge sînge din nas sau din dinți cînd va vrea să slujească liturghie. Cap. 97 = *Op. cit.*, p. 127.

29. f. 24v. Pentru sfintele vasă și de furarea sfintelor carele sînt ale besearicii. Cap. 102 = *Op. cit.*, p. 129.

30. f. 25. Pentru bucatele ce va avea călugărul, cum să cade să să împartă de nu va avea folos sau de va și avea. Cap. 132 = *Op. cit.*, p. 153—154.

31. f. 25. Pentru tatăl ca să nu oprească partea fiului său de moșie de să va face călugăr. Cap. 133 = *Op. cit.*, p. 154.

32. f. 25—25v. Pentru preoție și pentru chipul călugăresc, care este mai mare. Cap. 134 = *Op. cit.*, p. 154.

33. f. 25—26. Pentru călugări și călugărițe, ca să nu să facă cumetri, nici ieromon[a]hu, adecă preotul călugăr, să nu cunune nunta. Cap. 135 = *Op. cit.*, p. 154—155.

34. f. 26. Pentru bisearica în carea nu să face slujba 40 de zile și ce iaste bisearica. cap. 136 = *Op. cit.*, p. 155.

35. f. 26v. Pentru că șapte sînt darurile Sfîntului Duh și șapte taini ale bisearicii și șapte bunătăți mari și șapte păcate de moarte. Cap. 137 = *Op. cit.*, p. 155.

36. f. 26v—27. Pentru să nu se îngroape mortul înlăuntru în bisea-rică, nici să mute din mormînt trupul omului, nici macar țărîna. Cap. 138 = *Op. cit.*, p. 156.

37. f. 27—27v. Pentru că prin bisearici să nu să facă băutură și mîncări, nici cîrciume, nici vînzări prin sfintele grădini. Cap. 139 = *Op. cit.*, p. 156.

38. f. 27v—28. Pentru ca să nu bagi dobitoc în besearică, nici să mîie, nici să mînce, nici să bea într-însa. Cap. 140 = *Op. cit.*, p. 156—157.

39. f. 28—28v. Pentru cum trebuie să boteze preotul copilul mic. Cap. 141 = *Op. cit.*, p. 157.

40. f. 28v—29. Pentru preoți care botează în trei Părinți, în trei Fii și în trei Duhuri și pentru cei ce nu botează în trei afundări. Cap. 142 = *Op. cit.*, p. 157—158.

41. f. 29. Pentru că copilul când îl bagi în scaldătoare trebuie cu fața să caute spre răsărit. Cap. 143 = *Op. cit.*, p. 158.

42. f. 29—29v. Pentru ce închipuiește când desfașă copilul. Cap. 144 = *Op. cit.*, p. 158.

43. f. 29v—30. Ce închipuiește întoarcerea carea întorc mortul spre apus? Cap. 145 = *Op. cit.*, p. 158—159.

44. f. 30—30v. Pentru unsoare. Cap. 146 = *Op. cit.*, p. 159.

45. f. 30v—31. Pentru ce ne botezăm întru numele Sfintei Troițe? Cap. 147 = *Op. cit.*, p. 159—160.

46. f. 31. Pentru crucile coconului și tunderea și scutecile ceale noaă cu care îl îmbracă, ce închipuesc. Cap. 148 = *Op. cit.*, p. 160.

47. f. 31v. Pentru cei ce să botează, cum trebuie să-i ungă cu sfântul și marele mir. Și scaldătoarea ce închipuiește și când trebuie să se boteze copilul? Cap. 149 = *Op. cit.*, p. 160—161.

48. f. 31v—32. Pentru coconi de va fi îndoire de nu va ști botezați: Sint au nu sint botezați? Cap. 150 = *Op. cit.*, p. 161.

49. f. 32—32v. Pentru copilul de să va afla la sfârșit să moară și preotul îl boteza și de nu va apuca să zică motivele ceale de lepădare, nici motivele cealelalte, dar ce va face deaceia, zice-le-va după aceia de va trăi copilul au ba? Cap. 151 = *Op. cit.*, p. 161.

50. f. 32v—33. Pentru că de nevoie botează și mireanul. Și pentru copii creștinilor care mor nebotezați unde merg. Cap. 153 = *Op. cit.*, p. 162—163.

51. f. 33—33v. Pentru că îndoit iaste omul... Cap. 154 = *Op. cit.*, p. 163.

52. f. 33v. Pentr[u] preotu[1] de va boteza pre fiul său ca un preot și de va blagoslovi nunta fiiului său. Cap. 155 = *Op. cit.*, p. 163.

53. f. 33v—34. Pentru preotul, că nu i se cade deaca mănincă și bea să boteaze, ci să boteze mai nainte de d[u]mnezeiasca liturghie și iară nici în postul cel mare să nu boteze. Cap. 156 = *Op. cit.*, p. 164.

54. f. 34. Pentru preotul ca să nu boteaze în casă și pentru copilul de va muri nebotezat din leanea preotului sau a părinților. Cap. 157 = *Op. cit.*, p. 164.

55. f. 34v. Pentru care păcate să iartă după moarte, pentru liturghii, pentru rugi și pentru milostenii, carele să fac pentru cei morți. Cap. 158 = *Op. cit.*, p. 164—165.

56. f. 34v—36. Pentru că nu numai morților sint de folos și de iertarea păcatelor d[u]mnezeieștile liturghii, ci încă și viilor. Cap. 159 = *Op. cit.*, p. 165—166.

57. f. 36—38v. Pentru liturghiile ce dau preoților pentru sărăcuste, pentru cei vii și pentru cei morți. Cap. 160 = *Op. cit.*, p. 166—168.

58. f. 38v—39v. Pentru ce lucru după moartea omului fac pomenire a treia zi și a noao zi și pentru patruzeci de zile și cînd trebuie să să facă și cînd să oprește să nu să facă. Cap. 162 = *Op. cit.*, p. 169.

59. f. 39v—40. Pentru sufletele dreptilor și ale păcătoșilor, unde să află până în zioa de astăzi. Cap. 163 = *Op. cit.*, p. 169—170.

60. f. 40—40v. Pentru anafora drept ce o iau creștinii și pentru cînd să află cu muerile lor să nu o ia, nici icoane să sărute. Cap. 166 = *Op. cit.*, p. 171—172.

61. f. 40v. Pentru bolnavi de vor muri necuminecați pentru leanea preoților. Cap. 167 = *Op. cit.*, p. 172.

62. f. 41. Pentru rînduețele spițelor nuntei, carele arată la a cîte spițe să fac însurările și la a cîte să nu să facă. Cap. 189 = *Op. cit.*, p. 187.

63. f. 41—41v. Pentru împărțirea rudenii și pentru rudeniia de sînge. Cap. 190 = *Op. cit.*, p. 187—188.

64. f. 41v—42. Pentru a șaptea spiță de sînge. Ca să nu să facă. Cap. 191 = *Op. cit.*, p. 188.

f 42v—44v. Albe.

65. f. 45—45v. Pentru a opta spiță de sînge, ca să se facă, adecă să se împreune la a opta spiță deaca va ajunge. Cap. 192 = *Op. cit.*, p. 189.

66. f. 45v—46v. Pentru rudeniia despre cuscrie, carea iaste doaa neamuri. Cap. 193 = *Op. cit.*, p. 189—190.

67. f. 47—48v. Pentru numele unchiului, cum să înparte și să grăește în trei chipuri și pentru trei neamuri. Cap. 194 = *Op. cit.*, p. 190—192.

68. f. 49—50v. Pentru feciori de suflet și ai sfîntului botez. Cap. 195 = *Op. cit.*, p. 192—194.

69. f. 50v—51. Pentru doi copii ce-i va priimi neștine de la sfîntul botez, de vor putea să să înpreune întru nuntă și altele bogate de treabă pentru d[u]mnezeescul botez. Cap. 196 = *Op. cit.*, p. 194.

70. f. 51. Pentru robul ertat ca să nu ia pre stăpînă-sa, nici argații pre muerile stăpînilor lor. Cap. 197 = *Op. cit.*, p. 194.

71. f. 51—52. Pentru că la nunte trebuie să căutăm ce e și cum să cade și de va curvi sau de va spurca neștine pre vreo muere. Cap. 198 = *Op. cit.*, p. 195.

72. f. 52—53. Pentru în ce chip să cumpără sau să socotesc nașterile și spițele. Cap. 201. = *Op. cit.*, p. 211—212.

73. f. 53. Pentru mulții copii, carii să cheamă adevărați, carii hirești, carii copil și carii intunecați. Cap. 207 = *Op. cit.*, p. 215.

74. f. 53—53v. Pentru nunta fără de leage și canonul ei și pentru ceia ce țin posadnice. Cap. 208 = *Op. cit.*, p. 215.

75. f. 53v—54. De să va întimpla cuiva să să ducă într-alt loc și acolo să ție posadnice sau să nu trimită muerii lui cheltuială de hrana vieții ei, acela să se despartă. Cap. 235 = *Op. cit.*, p. 230.

76. f. 54—54v. Pentru muearea care va muri deacă va face... Cap. 377 = *Op. cit.*, p. 351.

77. f. 54v—55. Pentru sfintele icoane carele vor fi foarte stricate, trebuie să se facă de dinsele. Cap. 389 = *Op. cit.*, p. 362—363.

78. f. 55—56. Porunca marelui Vasile către preot, pentru d[u]mneiasca liturghie = *Op. cit.*, p. 564.

79. f. 56. Învățătura lui Zlatoust către preot = *Op. cit.*, p. 564.

80. f. 56—56v. Pentru crucea carea facem pe trupurile noastre cînd ne închinăm și cum să cade să o facem și ce închipuește. Cap. 24¹⁰ = *Op. cit.*, p. 592.

II. f. 57. Teologhiia sfinților și d[u]mnezeștilor părinți.

1. f. 57—57v. Pentru că lumea stă și să ține de 4 stihii și omul de stihii s-au făcut. Și pentru ce să cheamă omul om și lui Adam pentru că s-au pus numele Adam. Cap. 7 = *Op. cit.*, p. 572.

2. f. 57v—58. Pentru trupul omului, în ce loc să află fieșticare parte. Cap. 8 = *Op. cit.*, p. 572—573.

3. f. 58. Pentru cînd au zidit D[u]mnezeu pre Adam și în ce lună și în cite zile ale lunii și cită vreme au făcut în raiu. Cap. 9 = *Op. cit.*, p. 573.

4. f. 58—58v. Deaca făcu D[u]mnezeu pre bărbatul din pămînt, căci și făcu și prea muere, și o scoasă din coasta lui. Cap. 10 = *Op. cit.*, p. 573.

5. f. 58v—59. Pentru blagorodiia și ce iaste blagorodiia. Cap. 11 = *Op. cit.*, p. 573—574.

6. f. 59v—60. Pentru că șapte vârste are omul și carele sînt și cum cheamă. Cap. 16 = *Op. cit.*, p. 578.

7. f. 60—60v. Pentru în ce loc de-al trupului lăcuește sufletul? Cap. 17 = *Op. cit.*, p. 578—579.

8. f. 60v—63v. Pentru sufletul omului, că iaste chipul lui D[u]mnezeu și ce lucru iaste și de unde să ține și cum lucrează în trup și deaca să deserte unde merge și unde așteaptă până la a două venire a lui H[risto]s, și ce rele va să judece lumea. Cap. 18 = *Op. cit.*, p. 579—581.

9. f. 63v—67. Pentru morții. Putea-vor cunoaște unii pre alții acolo unde au mers? Și bogatul cum cunoscă de se rugă lui Avraam și lui Iacov și-i aduce aminte și de cei cinci frați carii eră la casa lui. Și cum sufletul iaste fără de moarte și cum să fac împreună sufletul și trupu. Cap. 19 = *Op. cit.*, p. 581—585.

10. f. 67—69v. Pentru noroc și de să va cădea creștinilor să mărturisască și să se laude în noroc. Cap. 29 = *Op. cit.*, p. 595—598.

11. f. 69v—70v. Pentru viața omului; are vreme cu soroc, cîți ani trăi; căci că unii zic că are, iară mulți zic că n-are. Cap. 30 = *Op. cit.*, p. 598—599.

12. f. 70v—71. Pentru cum trăia oamenii cei mai denainte vreme și ce mulți. Cap. 31 = *Op. cit.*, p. 599.

10. Face parte din: *Teologia sfinților și dumnezeieștilor părinți.*

13. f. 71—74v. De unde e, de să află mulți oameni din ceputul¹¹ nașterilor și din vârsta tinereții... Cap. 32 = *Op. cit.*, p. 600—602.

14. f. 74v—76. Pentru copii de să vor munci pentru părinții lor. Cap. 33 = *Op. cit.*, p. 603—604.

15. f. 76. Pentru vise, carele sînt adevărate și carele nu sînt adevărate. Cap. 34 = *Op. cit.*, p. 604.

16. f. 76—79v. Pentru ce iaste acel efud, prin carele întreba preotul pre D[u]mnezeu și pentru podoaba preotului și pentru 12 petre scumpe și pentru cuvîntul carele zice D[o]mnul: Numele Meu și nu l-am arătat lor. Cap. 35 = *Op. cit.*, p. 604—608.

17. f. 79v—81. Pentru ce vină nu făcu satana atîtea eresuri într-altă leage, ci numai într-a creștinilor. Cap. 41 = *Op. cit.*, p. 616—617.

18. f. 81. Oare diavolul iaste vinovat a tot păcatul... Cap. 42 = *Op. cit.*, p. 617.

19. f. 81v. Pentru care mol[i]tvă și cuvînt din sfînta Scriptură... Cap. 43 = *Op. cit.*, p. 617—618.

20. f. 81v—82v. Pentru cei de altă credință care vor face multe bunătații putea-vor să ia împărăția cerurilor au ba? Cap. 44 = *Op. cit.*, p. 618—619.

21. f. 82v—84. Pentru mulți creștini pre care-i vedem că fac păcate și lor li să dă vine de la D[u]mnezeu și le este bine și scapă și de multe nevoi. Cap. 45 = *Op. cit.*, p. 619—621.

22. f. 84—84v. Pentru sfîrșitul lumii; are hotar, adecă soroc, în ce vreme să face. Cap. 52 = *Op. cit.*, p. 625.

III. f. 85. Carte prea frumoase pentru sfîntul botez, despărțită în 32 capete ce să numește povățuitoarea celor rătăciți, alcătuită de dohtorul filosoful chir *Evstratie Arghentie Hiotul*, din d[u]mnezeiasca rîvnă fiind pornit, ca luminat întru dînsa să arate cum că cu neputință iaste într-alt feliu oarecum a să săvîrși botezul cel de la D[u]mnezeu dat apostolilor fără numai în trei afundări dupre cum de la aceia dogmatiseaște sfînta lui H[risto]s soborniceasca, apostoleasca și a răsăritului pravoslavnică bisearică au priimit și până acum face. Iară acum în tipariu fiind dată cu cheltuiala prea sfîntitului a toată lumea patriiarhului Chiriu Chir Chiril, în Țarigrad, în anul mîntuirii 1756, mart[ie] în 1¹².

1. f. 85—86v. Cei ce vor ceti adevărații fii ai sfîntei lui H[risto]s bisearici a răsăritului, să se bucure.

2. f. 86v—87. Pentru taina sf[i]ntului botezi celui după H[risto]s. Cap. 1.

3. f. 87—87v. Cap. 2.

4. f. 87v—88. Cap. 3.

5. f. 88—88v. Cap. 4.

11. În ms.: *din cetul*. Îndreptarea după textul din tabla de materii.

12. Aceeași lucrare în ms nr. 94 din Biblioteca Patriarhiei Române. Vezi: *Studii Teologice*, XV (1963), nr. 5—6, p. 369—370.

6. f. 88v. Cap. 5.
7. f. 88v. Cap. 6.
8. f. 89. Cap. 7.
9. f. 89—89v. Cap. 8.
10. f. 89v. Cap. 9
11. f. 89v—90. Cap. 10.
12. f. 90. Cap. 11.
13. f. 90—90v. Cap. 12.
14. f. 90v—93v. Cap. 13.
15. f. 93v—94v. Cap. 14.
16. f. 94v. Cap. 15
17. f. 94v—95. Cap. 16.
18. f. 95—96. Cap. 17.
19. f. 96—96v. Cap. 18.
20. f. 96v—97. Cap. 19.
21. f. 97—98. Cap. 20.
22. f. 98—98v. Cap. 21.
23. f. 98v. Cap. 22.
24. f. 98v—99v. Cap. 23.
25. f. 100—100v. Cap. 24.
26. f. 100v—101. Cap. 25.
27. f. 101v—102. Cap. 26.
28. f. 102—102v. Cap. 27.
29. f. 102v—103. Cap. 28.
30. f. 103—104v. Cap. 29.
31. f. 104v—106. Cap. 30.
32. f. 106—110. Cap. 31.
33. f. 110—114. Cap. 32.

f. 114 [S]firșit și Celui în Troiță slăvit și de toate făpturile închinat, prea bunului și prea milostivului D[u]mnezeului nostru slavă, acum și pururea și în veaci, amin.

f. 114—124v. Albe.

Însemnări de la prima mână:

f. 1. *Cu ajutoriul D[o]mnului am scris din Pravila sf[i]nților Părinți 99 de capete din care mi s-a părut de trebuință noao pre[o]știlor, adunându-le într-această cârticică, mai adăogînd și alte 32 de capete pentru sfințul botez, ce să numește Povățuitorăa celor rătăciți. Scris-am cu mîna de țărîină, însă mîna va putrezi, iară scrisoarea rămîne spre pomenire. Rog pre toți cei întru H[risto]s frați, care vă veți învrednici de veș[i] ceti pă această cârticică orice greșeală veți găsi cu d[u]hul blîndetele să îndreptați și pre mine păcătosul mă iertați, rugînd pre D[o]mnul D[u]mnezeu bine să voiască, ca toată înlesnirea tuturor să dăruiască; ca cel ce*

știe ascunsurile inimilor, să ne învrednicească tuturor doririlor. Iară eu smeritul rămii al fraților voastre prea plecat preot Petru Duh[o]v[nic] Mah[alaua] Sloboziei, anul 1838 septembrie în ziua dintiui.

f. 114. Însemnare după manuscrisul care a servit ca izvod, transcrisă de prima mână: *S-au tilmăcit la anul 1791 în sfânta mănăstire Neamțul și o am prescris eu mult păcătosul Savva ieroshimonahul în sfânta sihăstrie Pocrovul, în luna lui avgust în 26, amin. Și după acea scriere au scris-o și niște părinți din schitul Cernica la anul 1792, februar 30.*

Însemnări posterioare:

f. 2 a hîrtiei de Vorsatz de la început, fața întîia, cu litere latine: *Manuscris Nr. 30.*

f. 1 și 46, o ștampilă ovală, cu următorul text cu litere latine: *Biblioteca Soc. Clerul Român «Ajutorul» București.*

Pr. D. FECIORU

